

በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር

የኪ. ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ

ለጥቃቅንና አነስተኛ አገልግሎት እንዲውሉ የተገነቡ ሽዶች፣ ተለጣፊ ሱቆችን፣

በመንግስትና በተለያዩ በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ መደብሮችን ወደ

ህጋዊ አሰራር ለማምጣት የወጣ የአፈፃፀም መመሪያ ቁጥር 77/2014

መግቢያ

የጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች ልማት-ስትራቴጂ በመተግበር ድህነትና ስራ አጥነትን ለመቀነስ በስትራቴጂው በተቀመጡት የድጋፍ ማዕቀፎች መሰረት ፍትሃዊ የሃብት ክፍፍል ለማረጋገጥ ሲባል መንግስት መስሪያ ቤታዎች ወደ ህጋዊ አሰራር ማምጣት በማስፈለጉ፤

በሌላ በኩል በዚህ የአፈፃፀም መመሪያ የማይካተቱ እናቀደም ሲል በህጋዊ መንገድ በጊዜያዊ ሊዝ ውል፣ ከሊዝ ውል ውጪ እንዲሁም በውልና ያለውል ተሰጥተው የውል ዘመናቸው ያለፈና ያላለፈ፣ በህጋዊ አካል ተፈቅዶና ሳይፈቀድ ለጥቃቅንና አነስተኛ አገልግሎት እንዲውሉ የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆችና በመንግስትና በተለያዩ በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ መደብሮችን ለማስተዳደር የአፈፃፀም መመሪያ ማውጣት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

የስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ የከተማ አስተዳደሩ የአስፈፃሚ አካላትን እንደገና ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 64/2011 አንቀጽ 15 ንዑስ አንቀጽ 3 (ሠ) በተሰጠው ስልጣን መሠረት ይህን መመሪያ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ:-

ይህ የአፈፃፀም መመሪያ ለጥቃቅንና አነስተኛ አገልግሎት እንዲውሉ የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆችና በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ መደብሮችንወደ ህጋዊ አሰራር ለማምጣት የወጣ የአፈፃፀም መመሪያ ቁጥር 77/2014 ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

2. ትርጓሜ:-

የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ የአፈፃፀም መመሪያ ውስጥ

1. ከተማ:-ማለት የአዲስ አበባ ከተማ ነው።
2. አስተዳደር:-ማለት የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ነው።
3. ቢሮ:- ማለት የስራ ዕድል ፈጠራናኢ ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ ነው።
4. ጽ/ቤት:- ማለት በክፍለ ከተማና በወረዳ ደረጃ የሚገኝ የስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ጽ/ቤት ነው።
5. ተለጣፊ ሱቅ:-ማለት በጊዜያዊ ሊዝ ውል እና ከሊዝ ውል ውጭ በተሰጣቸው መሬት ላይ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ዝቅተኛ ገቢ ያላቸው የህብረተሰብ ክፍሎች የሚጠቀሙበት ሱቅ ነው።
6. ሼድ:-ማለት በጊዜያዊ ሊዝ ውል እና ከሊዝ ውል ውጭ በተሰጣቸው መሬት ላይ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ዝቅተኛ ገቢ ያላቸው የህብረተሰብ ክፍሎች የሚጠቀሙበት ማምረቻና አገልግሎት መስጫ መስሪያ ቦታ ነው።
7. መደብር:-ማለት በጊዜያዊ ሊዝ ውል እና ከሊዝ ውል ውጭ በተሰጣቸው መሬት ላይ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች ተገንብተው ዝቅተኛ ገቢ ያላቸው የህብረተሰብ ክፍሎች ተላልፈው ምርትና አገልግሎታቸውን የሚሸጡበት የገበያ ቦታ ነው።

8. መስሪያ ቦታ :- ማለት ለጥቃቅንና አነስተኛ አገልግሎት እንዲውሉ በተለያዩ አካላት የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆችና በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ መደብሮችን የሚያጠቃልል ነው።
9. “ሊዝ”:- ማለት የከተማ ቦታ የመጠቀም መብት በጊዜ በተገደበ ውል የሚተላለፍበት ወይም የሚያዝበት የመሬት ይዞታ ስሪት ነው።
10. “ይዞታ”:- ማለት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ የተለዩ ሸዶች ፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች የተገነቡበት ቦታ ነው ።
11. ሰው:- ማለት ማንኛውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።
12. ምታ:- ማንኛውም በወንድ ምታ የተገለፀው የሴትንም ይጨምራል።

3. የተፈጻሚነት ወሰን:-

1. ይህ የአፈፃፀም መመሪያ በአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር ክልል ውስጥ ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በጊዜያዊ ሊዝ ውል፣ ከሊዝ ውል ውጪ እናምንም ውል ሳይኖራቸው በግለሰብም ሆነ በተለያዩ አካላት የተገነቡ ተለጣፊ ሱቆችና ሼዶች እና በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ መደብሮች እና
2. በጥቃቅንና አነስተኛ የመስሪያ ቦታዎች አሰጣጥ፣ አጠቃቀምና አስተዳደር መመሪያ የማይተዳደሩት ላይ ብቻ ተፈጻሚ ይሆናል።

4. የመመሪያው ዓላማ:-

ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በጊዜያዊ ሊዝ ውል ፣ ከሊዝ ውል ውጪ እናምንም ውል ሳይኖራቸው በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን ወደ ህጋዊ አሰራር በማምጣት ፍትሃዊ የሃብት ክፍፍልን ማረጋገጥ ነው።

5. የመመሪያው አስፈላጊነት:-

1. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በጊዜያዊ ሊዝ ውል፣ ከሊዝ ውል ውጪ እና ምንም ውል ሳይኖራቸው በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች ባለባቸው የአስተዳደር ችግሮች ምክንያት ለብልሹ የሆነ አሰራር የተጋለጡ በመሆናቸው ያሉባቸውን ችግሮች በመፍታት ወደ ህጋዊ የአሰራር ስርዓት ለማምጣት በማስፈለጉ ፣

2. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በጊዜያዊ ሊዝ፣ ከሊዝ ውል ውጪ እና ምንም ውል ሳይኖራቸው በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን ቢሮው በተሰጠው ስልጣን መሰረት ማስተዳደር በማስፈለጉ ፤
3. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በጊዜያዊ ሊዝ ውል፣ ከሊዝ ውል ውጪ እና ምንም ውል ሳይኖራቸው በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን ከአሁን በፊት በተለያዩ አካላት በተለያዩ አግባብ ጥቅም ላይ የዋሉ እና ያልዋሉትን ወደ ህጋዊ አሰራር ሥርዓት በማምጣት ለሌሎችም ስራ ፈላጊዎች የስራ ዕድል ለመፍጠር በማስፈለጉ ነው።

ክፍል ሁለት

ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በጊዜያዊ ሊዝ ውል፣ ከሊዝ ውል ውጪ እና ምንም ውል ሳይኖራቸው በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን ወደ ህጋዊ አሰራር ስለማምጣት

6. በጊዜያዊ ሊዝ ውል በተሰጡ ቦታዎች ላይ ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች የተሰጣቸው የጊዜያዊ ሊዝ ውል ገደብ የተጠናቀቁትን በተመለከተ፡-

1. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት የሚውሉ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡትን ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በመለየት በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለቢሮው ይዞታዎችን እንዲዘዋወሩ በማድረግ ባሉበት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።
2. በግለሰብ ከአንድ በላይ የተገነባውን ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች በመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በኩል ግንባታው እንዲፈረስ ተደርጎ ቦታው በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውል ለቢሮው ይዞታውን እንዲዘዋወር ይደረጋል።

3. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውል በግለሰብ የተገነባው ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችአንድ ብቻ ከሆነ በመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮበከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለቢሮውይዞታውን እንዲዘዋወር በማድረግ ባለቤት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

7. በጊዜያዊ ሊዝ ውል በተሰጡ ቦታዎች ላይ ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስት እና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች የተሰጣቸው የሊዝ ውል ገደብ ያልተጠናቀቁትን በተመለከተ፡-

1. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በመንግስትና በበጎአድራጎት ድርጅቶች የተገነቡትን ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በመለየት የሊዝ ውሉን እንዲያቋርጥ ተደርጎ በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለቢሮውይዞታዎችን እንዲዘዋወሩ በማድረግ ባለቤት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

2. በግለሰብ ከአንድ በላይ የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ የሊዝ ውሉን በማቋረጥና ግንባታውን በማፍረስ ቦታውን በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት የሚውለውን ለቢሮው ይዞታ እንዲያዘዋወር ይደረጋል።

3. በግለሰብ የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችአንድ ብቻ ከሆነ የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ የሊዝ ውሉን በማቋረጥ በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውል ለቢሮውይዞታው እንዲዘዋወር በማድረግ ባለቤት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

8. ከሊዝ ውል ውጪ በተሰጡ ቦታዎች ላይ ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች በኪራይ ወይም ያለኪራይ የመሰሪያ ቦታ በውል ወስደው የውል ጊዜያቸው የተጠናቀቁትን በተመለከተ፡-

1. በመንግስት ተቋማት ይዞታ ላይ ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በመንግስት እና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ

ሸዶች፤ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን በመለየት ቢሮው በተሰጠው ስልጣን መሰረት ባለብት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

2. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት የሚውሉበመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሸዶች፤ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በመለየት በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለቢሮው ይዞታውን እንዲዘዋወሩ በማድረግ ባለብት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

3. በግለሰብ ከአንድ በላይ የተገነቡሸዶች፤ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች በመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በኩል ግንባታው እንዲፈርስ ተደርጎ ቦታው በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት የሚውለውን ለቢሮው ይዞታው እንዲዘዋወሩ በማድረግ እንዲተዳደር ይደረጋል።

4. በግለሰብ የተገነቡሸዶች፤ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች አንድ ብቻ ከሆነ የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት የሚውለውን ለቢሮው ይዞታውን እንዲዘዋወሩ በማድረግ ባለብት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

9. ከሊዝ ውል ውጪ በተሰጠቦታ ላይ ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች በኪራይ ወይም ያለ ኪራይ የመስሪያ ቦታ በውል ወስደው የውል ጊዜ ያልተጠናቀቁትን በተመለከተ፡-

1. በመንግስት ተቋማት ይዞታ ላይ ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሸዶች፤ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን ቢሮው በተሰጠው ስልጣን መሰረት በመለየት ውል የሰጠው አካል ውሉን እንዲያቋርጥ በማድረግ አዲስ ውል እንዲዋዋሉ ይደረጋል።

2. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት የሚውሉ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሸዶች፤ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በመለየት በከተማው መዋቅራዊ ፕላን

መሰረት ለቢሮው ይዞታው እንዲዘዋወር በማድረግ ባሉበት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

3. በግለሰብ የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን አንድ ብቻ ከሆነ የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውል ለቢሮው ይዞታውን እንዲዘዋወር በማድረግ ባሉበት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

4. በግለሰብ ከአንድ በላይ የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ ግንባታውን በማፍረስ በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት የሚውለውን ለቢሮው ይዞታውን እንዲዘዋወሩ ይደረጋል።

10. ምንም ውል የሌላቸውና ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን በተመለከተ፡-

1. በመንግስት ተቋማት ይዞታ ላይ ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን ምንም ውል የሌላቸውን በመለየት ቢሮው በተሰጠው ስልጣን መሰረት አዲስ ውል በመስጠት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

2. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት የሚውሉ በመንግስት እና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡትን ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በመለየት በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለቢሮው ይዞታው እንዲዘዋወሩ ይደረጋል።

3. በግለሰብ የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን አንድ ብቻ ከሆነ የመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በከተማው መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውል ለቢሮው ይዞታውን እንዲዘዋወር በማድረግ ባሉበት እንዲተዳደሩ ይደረጋል።

4. በግለሰብ ከአንድ በላይ የተገነቡ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን በመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ ግንባታውን በማፍረስ በከተማው

መዋቅራዊ ፕላን መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት የሚውለውን ለቢሮውይዞታውን እንዲዘዋወሩ ይደረጋል።

- 5. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት ላይ የማይውሉ ሸዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮችን ቢሮው መረጃውን በዝርዝር በማደራጀት ለመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ እንዲሰጥ ይደረጋል።

ክፍል ሦስት

በጊዜያዊ ሊዝ ውል፣ ከሊዝ ውል ውጪ እናምንም ውል የሌላቸው ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች ውስጥ እየሰሩ ያሉ ዜጎችን በተመለከተ፤

11. በጊዜያዊ ሊዝ ውል እና ከሊዝ ውል ውጭ በውል በተሰጡ ቦታዎች ላይ ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እና መደብሮች የሊዝ ውል ገደብ በተጠናቀቁት መስሪያ ቦታ ውስጥ እየሰሩ ያሉ ዜጎችን በተመለከተ፡-

- 1. በጊዜያዊ ሊዝ ውል እና ከሊዝ ውል ውጭ በውል የተሰጠ ቦታ ተረክበው በአንድ የመስሪያ ቦታ ብቻ እየሰሩ የሚገኙ ዜጎች እራሳቸው እየሰሩበት መሆኑን በወረዳው ጽ/ቤት ተረጋግጦ የወረዳ ስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ምክር ቤት ፀድቆ ተጠቃሚ እንዲሆኑ የተወሰነላቸው ዜጎች ተጠቃሚ ሆነው እንዲቀጥሉ ይደረጋል።
- 2. በጊዜያዊ ሊዝ ውል እና ከሊዝ ውል ውጭ በውል በተሰጣቸው ቦታ ላይ በተለያዩ መንገድ የመስሪያ ቦታውን ወስደው እየተጠቀሙ ያሉ ዜጎች ከአንድ በላይ የመስሪያ ቦታ ከያዙበት ርፍነት የያዙትን መስሪያ ቦታ እንዲለቁ ተደርጎ አንዱን የመስሪያ ቦታ ብቻ እየሰሩበት መሆኑን በወረዳው ጽ/ቤት ተረጋግጦ የወረዳ ስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ምክር ቤት ፀድቆ እየተጠቀሙበት እንዲቀጥሉ የሚወሰንላቸው ዜጎች ተጠቃሚ ሆነው እንዲቀጥሉ ይደረጋል።

12.ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ ሼዶች፣ ተለጣፊ ሱቆች እናመደብሮችን ከህጋዊ ተቋም ጋር ምንም ውል ሳይኖራቸው ነገር ግን በተለያዩ መንገድ መስሪያ ቦታውን ይዘው እየሰሩ ያሉ ዜጎችን በተመለከተ፡-

1. በተለያዩ መንገድ የመስሪያ ቦታውን ወስደው ከህጋዊ አካል ጋር ምንም ውል ሳይኖራቸው እየተጠቀሙ ያሉ ዜጎች ከአንድ በላይ የመስሪያ ቦታ የያዙ በትርፍነት የያዙትን እንዲለቁ ተደርጎ እና አንዱን የመስሪያ ቦታ ብቻ እየሰሩበት መሆኑን በወረዳው ጽ/ቤት ተረጋግጦ የወረዳ ስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ምክር ቤት ፀድቆ እንዲጠቀሙ የተወሰነላቸው ዜጎች ተጠቃሚ ሆነው እንዲቀጥሉ ይደረጋል፡፡
2. ምንም ውል ሳይኖራቸውከአንድ በላይ የመስሪያ ቦታ በተለያዩ መንገድ የያዙግለሰቦችአንዱን እራሳቸውእየሰሩበት ያለውን መስሪያ ቦታ በወረዳው ጽ/ቤትተረጋግጦ በወረዳ ስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ምክር ቤት ፀድቆ ተጠቃሚ እንዲሆኑ የሚደረግ ሲሆን ከተወሰነላቸው የመስሪያ ቦታ ውጭ የያዙትን እንዲለቁ ይደረጋል፡፡
3. የመስሪያ ቦታ ወስደው ነገር ግን በራሳቸው የማይሰሩበት ያከራዩ፣ የሸጡና በተለያዩ መንገድ ለሌላ አካል ያስተላለፉ ዜጎችን በተመለከተ የተላለፈለት ግለሰብ መረጃ ማቅረብ የሚችል ከሆነ የመስሪያ ቦታ ድጋፍ የሚያስፈልገው መሆኑ በወረዳውጽ/ቤት ተረጋግጦ በወረዳ ስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ምክር ቤት ፀድቆ እየሰሩበት በሚገኘው ቦታ ላይ በመመሪያው መሰረት ከተቋሙ ጋር ውል ገብቶ ተጠቃሚ እንዲሆን ይደረጋል፡፡

ክፍል አራት

ስልጣንና ተግባር

የስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ እናባለድርሻ አካል የመሬት ልማት ማኔጅመንት ቢሮ ስልጣንና ተግባር

13. የስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ እና በስሩ ያሉ ተቋማት ስልጣንና ተግባር፡-

1. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስት እና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡትን የመስሪያ ቦታዎችን ከመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ ጋር ይዞታውን ለመረከብ የስምምነት ሰነድ በመፈራረም የአፈፃፀም ስራ እንዲሰራ ያደርጋል፡፡
2. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ፣ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡትን የመስሪያ ቦታዎች እና ተጠቃሚ ዜጎችን መረጃ በማደራጀት ለመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ ይሰጣል፤ ያስተባብራል፤
3. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በመንግስታዊና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡትን መስሪያ ቦታዎች ባለቤት ከነይዞታው ይረከባል፤ ያስተዳድራል፤
4. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ ከተገነቡት አንድ የመስሪያ ቦታ ብቻ ባለንብረቱይዞ እንዲቀጥል የሚወሰን ሲሆን ሌላውን ቢሮው በአሰራሩ መሰረት ይረከባል፤ ያስተዳድራል፤
5. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብ ከአንድ በላይ ተገንብተው ያሉት ንብረታቸውን እንዲያነሱ ለግለሰቦቹ በመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ በኩል እንዲፈረሱ በማድረግ መሬቱን ይረከባል መልሶ በማልማት ያስተዳድራል፤
6. ለጥቃቅንና አነስተኛ ኢንተርፕራይዞች አገልግሎት እንዲውሉ በግለሰብም ሆነ በመንግስታዊና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡትን የመስሪያ ቦታዎች ቀላቅለው እና አስፋፍተው የያዙትን ዜጎችን ቀድሞ

በተሰጣቸው ካሬ ሜትር ልክ ብቻ በማስቀረት ቀሪውን እንዲለቁ ያደርጋል።

7. በግለሰብ፣ በመንግስታዊና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ-በመስሪያ ቦታ ውስጥ ሲጠቀሙ የነበሩ ዜጎች እንዲለቁ ሲደረግ የነበረባቸውን ውዝፍ የውሃ እና የኤሌክትሪክ አገልግሎት ክፍያ ካለ እንዲከፍሉ ያደርጋል።

8. በግለሰብ፣ በመንግስታዊና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች በተገነቡ የመስሪያ ቦታዎች ውስጥ ሲጠቀሙ የነበሩ ዜጎች በወረዳ ስራ ዕድል ፈጠራ ም/ቤት በመስሪያ ቦታው ላይ የሚቀጥሉት በአግባቡ እየተወሰነላቸውና ውል እየተዋዋሉ ወደ ህጋዊ አሰራር እየመጡ መሆኑን ይከታተላል፤ ያስፈጽማል፤

9. በግለሰብ፣ በመንግስታዊና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ መስሪያ ቦታዎች አፈፃፀም ሂደቱን ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል፤

10. በግለሰብ፣ በመንግስታዊና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ በመስሪያ ቦታዎች በአፈፃፀም ሂደቱ ላይ የሚቀርቡ ቅሬታና አቤቱታዎችን በወቅቱ ፈጠን ምላሽ ይሰጣል፤

11. በግለሰብ፣ በመንግስታዊና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ መስሪያ ቦታዎች ወደ ህጋዊ አሰራር የማምጣት ሂደቱን ከማዕከል እስከ ወረዳ በስራ ዕድል ፈጠራ ም/ቤት በየጊዜው ያስገመግማል፤ ማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፤ ያስተባብራል።

14. የመሬት ልማትና ማናጅመንት ቢሮ ስልጣንና ተግባር፡-

ይህን የአፈፃፀም መመሪያ በቅንጅት ተግባራዊ ለማድረግ ከሚመለከታቸው ተጠሪ የመሬት ተቋማትና ሌሎች አካላት ጋር በመሆንከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ተግባራት ያከናውናል፡-

1. ለጥቃቅንና አነስተኛ አገልግሎት እንዲውሉ በመንግስትና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ መደብሮች እንዲሁም በማንኛውም አካል የተገነቡ ሼዶችና ተለጣፊ ሱቆችባሉበት እንዲተዳደሩ የመስሪያ ቦታው ያለበትን መሬትከስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ በሚላክለት ማስረጃ መሰረት ተገቢውን መረጃ ማደራጀት እና የመሌት ስራ ይሰራል።

2. ከቢሮ በተላከለት እና በራሱ በሚያደርገው ማጣራት መሰረት የሊዝ ውል ያላቸውን ፤ የሊዝ ውላቸው ጊዜ የተጠናቀቀውን እና ያለ ሊዝ ውል የያዙትን መረጃ ለይቶ ይይዛል።
3. የሊዝ ውል ያላቸው እና ጊዜው ያላለፈበትን በመለየት ተገቢውን ማስጠንቀቂያ በመስጠት የሊዝ ውላቸውን በማቋረጥ ለቢሮው በሊዝ ያስተላልፍል።
4. የሊዝ ውል ለሌላቸው ተገቢውን ማስጠንቀቂያ በመስጠትና ተገቢውን የማሳወቅ ስራ በመስራት እንደ አግባብነቱ የቦታውን አገልግሎት በመለየት እና በመወሰን ለቢሮው በሊዝ ያስተላልፍል።
5. በተለያ አግባብ የያዙትን የመስሪያ ቦታ እንዲለቁ የሚወሰንባቸው ግለሰቦች ለቢሮው እና ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ንብረታቸውን እንዲያነሱ ወይም ይዘታውን ዘዝንዲለቁ በማድረግ ለቢሮው በሊዝ አግባብ ያስተላልፋል።
6. ከላይ ከንዑስ አንቀጽ 3 እና 5 በተገለጸው አግባብ ከሚለቀቁ ቦታዎች ውስጥ ቢሮው ለሚፈልገው አገልግሎት የማይውሉትን በመለየት ወደ መሬት ባንክ እንዲገቡ ያደርጋል።
7. ሌሎች ይህን መመሪያ ለመፈፀም ካለው ስልጣን አግባብ ስራዎችን ሁሉ የመተባበር ስራዎችን ይሰራል።

ክፍል አምስት

ስለ መብቶችና ግዴታዎች

15. የስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ እና በስሩ ያሉ ተቋማት መብቶች፡-

1. በህጉ በተሰጠው ስልጣን መሰረት መስሪያ ቦታዎችን ተረክቦ ማስተዳደር ይችላል፤
2. ከመስሪያ ቦታዎች ጋር በተያያዘ ማንኛውንም መረጃ ማግኘት ይችላል ።

16. የስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ቢሮ እና በስሩ ያሉ ተቋማት ግዴታዎች፡-

1. በግለሰብና በማንኛውም አካል የተገነቡ ሼዶችና ተለጣፊ ሱቆች፤ በመንግስታዊና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡ መደብሮችን

ዝርዝር መረጃ በማጥራት ለመሬት ልማትና ማኔጅመንት ቢሮ ማቅረብ፤

2. በግለሰብ፣ በመንግስታዊና በበጎ አድራጎት ድርጅቶች የተገነቡትን የመስሪያ ቦታዎች ቀላቅለው እና አስፋፍተው የያዙትን ዜጎችን ቀድሞ በተሰጣቸው ካሬ ሜትር ልክ ብቻ መያዛቸውን ማረጋገጥ፤
3. በመስሪያ ቦታው እየሰሩ ያሉ ዜጎች ራሳቸው እየሰሩበት ስለመሆኑ በዝርዝር መረጃ በማቅረብ ለስራ ዕድል ፈጠራና ኢንተርፕራይዝ ልማት ምክር ቤት አቅርቦ የማስወሰን፤
4. በመስሪያ ቦታው ውስጥ ሲጠቀሙ የነበሩ ዜጎች የመስሪያ ቦታውን እንዲለቁ ሲደረግ የነበረባቸውን ውዝፍ የመስሪያ ቦታ ኪራይ ፣ የውሃ እና የኤሌትሪክ አገልግሎት ክፍያ እንዲከፍሉ የማድረግ፤
5. የሚቀርቡ ቅሬታና አቤቱታዎችን በወቅቱ እንዲፈቱ ማድረግ፤
6. ለተጠቃሚ ዜጎች ስለ አሰራሩ ግልጽነት መፍጠር፤

17. የመስሪያ ቦታ ተጠቃሚዎች መብት፡-

1. የሚፈልጉትን መረጃ ማግኘት ይችላል፤
2. የቅሬታና አቤቱታ የማቅረብና በአሰራሩ ሥርዓቱ መሰረት መስተናገድ ይችላል፡፡
3. በመስሪያ ቦታ ውስጥ ያለውን የግል ንብረትና ሃብት ማውጣት ይችላል፡፡
4. በራሳቸው ወይም መስሪያ ቦታውን የገነቡበትንንብረት በወቅቱ ማንሳት ይችላል፡፡
5. በያዙት መስሪያ ቦታ እየሰሩበት ካሉ እንዲጠቀሙ ሲወሰን አንዱን ብቻ የመጠቀም መብት አላቸው፡፡

18. የመስሪያ ቦታ ተጠቃሚዎች ግዴታ፡-

1. በመስሪያ ቦታዎች ውስጥ እየሰሩ ያሉ ዜጎች መረጃ ሲጠየቁ በቂ እና ትክክለኛ የሰነድ ማስረጃ ማቅረብ አለበት፡፡
2. ንብረት እንዲያነሱ ሲወሰን በተሰጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ ንብረታቸውን ማንሳት አለበት፡፡

3. በመስሪያ ቦታው ውስጥ ሲጠቀሙ የነበሩ ዜጎች የመስሪያ ቦታውን እንዲለቁ ሲደረግ የነበረባቸውን ውዝፍ የመስሪያ ቦታ ኪራይ የውሃ እና የኤሌትሪክ አገልግሎትክፍያ መክፈል አለባቸው።
4. ከአንድ በላይ የያዙትን የመስሪያ ቦታ የማስረከብ ግዴታ አለባቸው።
5. የመስሪያ ቦታ ተጠቃሚ ዜጎች የአሰራር ሥርዓቱን የማክበር ግዴታ አለበት።

ክፍል ስድስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

19. የቅሬታ እና አቤቱታ አቀራረብና አፈታት ሥርዓት፡-

1. ማንኛውም ዜጋ በማስለቀቅ ሂደት ለሚደርስበት የአሰራር በደልና በተቋሙ የቅሬታ እና አቤቱታ አፈታት ሥርዓት መሰረት ቅሬታውን ውሳኔውን ላስተላለፈው አካል ማቅረብ ይችላል።
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሰረት ቅሬታው እና አቤቱታ ካልተፈታለት በከተማ አስተዳደሩ የቅሬታ እና አቤቱታ አቀራረብና አፈታት ደንብና መመሪያ መሰረት የሚስተናገድ ይሆናል።
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 መሰረት የማይፈታ ከሆነ አቤቱታውን ጉዳዩን ለሚመለከተው ፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል።

20. የተጠያቂነት ስርዓት፡-

1. የመስሪያ ቦታ ለማግኘት ሲባል ሃሰተኛ ሰነዶችን በመፍጠር ወይም ሰነዶችን በማስመሰልያቀረብ ዜጋ በህግአግባብ ተጠያቂ ይሆናል።
2. ይህንን መመሪያ በማስፈጸም ሂደት ማንኛውም አመራርና ፈፃሚ አስፈላጊውን ማስረጃ ማጣራት ሳያደርግ ያለአግባብ የመስሪያ ቦታ ተጠቃሚ እንዲሆኑ እና ማግኘት የሚገባቸውን እንዲከለከሉ ያደረገ በህግ አግባብ ተጠያቂ ይሆናል ።

21. ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው አሰራሮች፡-

ማንኛውም መመሪያ ወይም ልማዳዊ አሰራር ይህን የአፈፃፀም መመሪያ የሚቃረን ከሆነ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

22. መመሪያውን ስለማሻሻል :-

ይህን የአፈፃፀም መመሪያ እንዳስፈላጊነቱ ቢሮ ቀርቦ ሊሻሻል ይችላል።

23. የመተባበር ግዴታ:-

ይህን የአፈፃፀም መመሪያ በማስፈፀም ሂደት ማንኛውም አካል የመተባበር ግዴታ ይኖርበታል።

24. መመሪያው ስለሚጸናበት ጊዜ

ይህ የአፈፃፀም መመሪያ ዛሬ ሰኔ 21 ቀን 2011 ዓ.ም በቢሮው ተፈርሞ የፀደቀ ሲሆን ከሐምሌ 1 ቀን 2011 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ሰኔ 21/2011 ዓ.ም

አዲስ አበባ